

Bud' me blahoslavení ...

Hneď po vyvolení Dvanástich (Lk 6,12-16) Ježiš vyslovuje blahoslavenstvá, ktoré nadobúdajú obzvlášť významnú hodnotu pre tých, 'ktorých nazval apoštolmi' (v. 13). Oni sú bezprostrednými a privilegovanými adresátmi týchto slov: *On uprel oči na svojich učeníkov a hovoril* (v. 20). Je tu však aj veľký dav, tvorený Židmi a tiež ľuďmi z nežidovských oblastí, ako sú fenické mestá Týr a Sidon (v. 17), ktorí ho prišli počúvať. Je jasné, že Lukáš nemá v úmysle ukázať len to, že Ježišova sláva sa rozšírila za hranice Izraela, ale chce tiež predznamenať povel'konočné rozšírenie Ježišovho posolstva o spáse aj do nežidovského sveta pohanov.

Až do v. 16 evanjelista mnohokrát hovorí, že Ježiš učil ľudí, ale neopísal obsah jeho učenia (Lk 4,15.31-32.44; 5,1.3.15.17; 6,6). Po tom, čo povedal, že Ježiš vidí zástupy dychtivé počúvať Božie slovo, uvádza prvú veľkú reč (Lk 6,20-26), ktorá začína zvolaním: *Blahoslavení chudobní!* a *Beda vám boháci!* V Matúšovom evanjeliu nájdeme osem blahoslavenstiev, ktoré načrtávajú životný program kresťanských komunít židovského pôvodu. U Lukáša je 'kázeň' kratšia a radikálnejšia, adresovaná helenistickým komunitám, zloženým z bohatých a chudobných.

V žalmoch, sa za blahoslaveného považuje ten, kto verne dodržiava zákon (Ž 1,1; 119,1). V múdroslovnej a prorockej literatúre (Iz 1,4; 5,8-24; 29,15; 30,1; 33,1) výraz 'beda' (בָּעָא/οὐαὶ) neznamená prekliatie, ale hrozbu súdu, ktorému sa možno ešte vyhnúť vďaka obráteniu. Je to výkrik náreku a bolesti, ktorý pozýva na zmenu, obrátenie, čím otvára záblesk nádeje, života a budúcnosti.

Sloveso prvého blahoslavenstva (v. 20) je v prítomnom čase, čo znamená, že Božie kráľovstvo už patrí chudobným. Evanjelická chudoba nie je pohrdanie prijatými majetkami a darmi, ale vedomie toho, že sme iba správcami bohatstva, ktoré je v konečnom dôsledku darom od Boha, a ktoré sme povolaní spravovať podľa Božieho plánu.

V druhom a treťom blahoslavenstve (v. 21), je jedna časť viet v prítomnom čase a druhá v budúcom. Evanjelista chcel povedať svojej komunite a zároveň aj nám, že to čo prežívame a trpíme teraz, nie je definitívne. Definitívne je Kráľovstvo, ktoré dnes budujeme, a ktorého budovanie často zahŕňa hlad, bolesť, plač a utrpenie. No jedna vec je istá: Kráľovstvo príde a my sa budeme smiať!

V poslednom blahoslavenstve (v. 22-23) evanjelista Lukáš povzbudzuje komunity svojej doby, ktoré boli prenasledované, a zvlášť tých, ktorí 'kvôli Synovi človeka' trpeli urážky, ohováranie a nenávisť.

Po blahoslavenstvách nasledujú štyri 'beda vám' (v. 24-26), hrozby alebo kliatby voči bohatým a tým, ktorým sa všetko darí a ktorých všetci chvália. Majú rovnakú literárnu formu ako štyri blahoslavenstvá a nachádzajú sa iba v Lukášovom evanjeliu. Pred Ježišom, keď adresoval davu svoju reč, neboli žiadni bohatí ľudia, len chudobní a chorí. No Lukáš pri odovzdávaní týchto Ježišových slov viac myslí na spoločenstvá svojej doby, v ktorých boli bohatí a chudobní, nimi diskriminovaní.

Sloveso prvého 'beda' (v. 24) je *mať*, čo znamená, že bohatí sa z Božieho kráľovstva už sami vylučujú, lebo už majú 'svoju útechu'. Zaujímavé je tu použitie slovesa

ἐμπίπλημι (v. 25), na označenie tých, ktorí sa najedli, sú syti a spokojní. To isté sloveso nájdeme v Magnifikate, kde ale, Boh *hladných nakrmil dobrotami* ... (Lk 1,53).

V poslednom 'beda' (v. 26), Ježiš považuje za nesprávny postoj tých, ktorí sú spokojní s tým, že o nich všetci hovoria dobre, snažia sa páčiť druhým a chcú byť vždy chválení, lebo to ukazuje, že nemajú za referenčný bod Krista a nepohodlné evanjelium, a nehovoria v mene Boha, ale z oportunistu, aby získali súhlas publika.

*

Blahoslavenstvá nám ukazujú, čo Boh robí v Ježišovi, a odhaľujú, ako koná v ľudských dejinách. V Mojžišovom zostupe z vrchu Boh prostredníctvom Desatora zjavil človeku, čo má robiť. V Ježišovom zostupe z vrchu na rovinu nám Boh zjavuje svoju tvár v Kristovi (Flp 2,6-7; 2 Kor 8,9). Toto Božie 'poníženie sa' je stav, do ktorého sa Boh 'požičiava', aby znovu nadviazal svoj vzťah s nami, svojimi stvoreniami.

Aj keď sú Ježišove blahoslavenstvá prednesené v presnom historickom kontexte, zachovávajú si svoju relevantnosť aj dnes. Rozdiel medzi chudobnými, hladnými, plačúcimi a vylúčenými, a 'tými ostatnými' sa dá navonok ľahko rozoznať, ale vo svedomí človeka je niekedy veľmi ťažko čitateľný.

Len uvedomenie si toho, že Boh je láska a je tu pre všetkých, nám pomôže vykoreniť všetky formy sebeckta, arogancie a nenávisti, ktoré spôsobujú zlo a biedu. Tiež naša ochota otvoriť sa na jeho Slovo, ktoré preniká do hlbín každého srdca, nám dá silu pozdvihnúť hlas proti vykorisťovaniu, chamtivosti, korupcii a nespravodlivosti, bez strachu (zo smrti na kríži), tak ako to urobil Kristus.

Je teda na nás ako sa rozhodneme ... či budeme na strane μακάριοι - blahoslavených alebo tých, ktorým raz Boh bude musieť povedať 'beda vám' ...